

Ε. Δελφωσσινα 29/4/1996

Μια Ελληνίδα Καρένινα στις όχθες του Βόλγα

*Η Τατιάνα Λύγαρη
συνεργάζεται με
τη Βέρα Εφρέμοβα
σε μια παράσταση
στη Ρωσία*

κοντά ανθρώπους, κουλτούρα και ήθη. Δεν μπορείς να παίξεις την Καρένινα αν δεν έχεις αισθανθεί τη ζεστασιά, την ατμόσφαιρα της οικογένειας, την εποχή. Αν δεν έχεις δει το σπίτι του Τολστόι, το πορτρέτο της γυναίκας από την οποία εκείνος εμπνεύστηκε την Καρένινα. Αν δεν έχεις καταλάβει τι είναι τα 1.000 βέρσια στη στέπα που πρέπει να τα διανύσεις στην παγωνιά για να επικοινωνήσεις με έναν άνθρωπο. Αν δεν έχεις μπει στα παλάτια για να διαπιστώσεις με τι χλιδή ζούσαν. Αν δεν τα έχεις κάνει όλα αυτά, τα κείμενα δεν μπορούν να ζωντανέψουν...».

Μία ιστορική πόλη της Ρωσίας. Όσο ιστορικό είναι το **Τβερ**, χτισμένο στις όχθες του Βόλγα από τον Ιβάν τον Τρομερό, που ήθελε κάποτε να γίνει εκεί η πρωτεύουσα της ρωσικής αυτοκρατορίας. Ένα ιστορικό θέατρο. Όσο ιστορικό είναι το 250 ετών **Δραματικό Θέατρο της πόλης**, που στεγάζεται σε ένα κτίριο χτισμένο από Γερμανούς αιχμαλώτους του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Ένα κλασικό έργο. Όσο κλασική είναι η **«Άννα Καρένινα»** του Τολστόι, διασκευασμένη και παραδοσιακά σκηνοθετημένη από Ρώσους. Και σ' όλα αυτά, μια δραματουργική «επέμβαση» πρωτοπορίας. Γιατί αυτή την «Άννα Καρένινα» των αρχών Ιουνίου στην ιστορική σκηνή του Τβερ δεν θα την καταλαβαίνει κανείς...

Όχι μόνον γιατί έτσι το θέλησε ο Τολστόι, αλλά και γιατί η σκηνοθέτης **Βέρα Εφρέμοβα** θέλησε η πρωταγωνίστρια να μιλά ελληνικά. Και Καρένινα να είναι η **Τατιάνα Λύγαρη**. Φυσικά, τίποτε δεν ξεκίνησε τυχαία και για να μάθουμε το πώς ξεκίνησαν όλα, χρειάστηκε ρωσικό τάσι, ρωσική μουσική και ρωσική ατμόσφαιρα στο σπίτι της ηθοποιού.

«Γνωριστήκαμε με τη Βέρα Εφρέμοβα - έναν "θηλυκό Κουν" - από ένα βίντεο που είχε σκηνοθετήσει ο Νίκος Κούνδουρος πάνω σε μια διασκευή στηριγμένη στο "Ιφιγένεια εν Ταύροις" του Ευριπίδη. Παρ' όλο που η ταινία δεν ήταν μεταγλωττισμένη, η Εφρέμοβα την παρακολούθησε κλαίγοντας. Με δάκρυα στα μάτια όταν τελείωσε η ταινία γύρισε, μου 'πιασε τα χέρια και μου 'πε "Θέλω να δουλέψω μαζί σου. Διάλεξε τι θέλεις: Ηλέκτρα ή Άννα Καρένινα". Πέρασαν δύο χρόνια «εκατέρωθεν» υποχρεώσεων, που δεν εμπόδισαν την Τατιάνα Λύγαρη να κάνει την επιλογή της: **«Διάλεξε την Καρένινα, γιατί νομίζω ήταν συνταρακτική η τύχη μου να δουλέψω ρωσικό έργο στον τόπο που γεννήθηκε και με ανθρώπους που ήξεραν».**

Μεσολάβησαν αρκετά ταξίδια στη Ρωσία, γιατί «ήθελα να γνωρίσω από

Ραντεβού τον Ιούνιο

Και ύστερα από όλα αυτά ορίστηκε το επί σκηνής «ραντεβού», που με τη θερμή υποστήριξη της ρωσικής πρεσβείας στην Αθήνα και της ελληνικής στη Μόσχα, θα συμπέσει μάλιστα με τον εορτασμό για τα 250 χρόνια λειτουργίας του θεάτρου, τον Ιούνιο. Τον Οκτώβριο, πάλι, ο θίασος του Τβερ θα μετακληθεί από τη νεοιδρυθείσα καλλιτεχνική εταιρεία **«Αξάνα»** της Λύγαρη, για μια σειρά παραστάσεων στην Αθήνα.

«Θεωρώ πολύ σημαντικό», λέει η Τατιάνα Λύγαρη τώρα, που η αντίστροφη μέτρηση έχει αρχίσει, «ότι μπροστά σε ένα ρωσικό κοινό, με ένα "δικό" τους έργο και θέμα θα ακουστεί η ελληνική γλώσσα. Κι από την άλλη, όταν θα έρθει ο θίασος στην Ελλάδα θα 'ναι εξίσου σημαντικό μια Ελληνίδα ηθοποιός να παίζει δίπλα σε τόσο σημαντικά ονόματα (οι περισσότεροι από το ρωσικό θίασο έχουν τον τίτλο του καλλιτέχνη του λαού, όπως ο "Καρένιν" **Αλεξάντερ Τσοούκοφ**) σε δικό της "γήπεδο"».

Μέχρι τότε η Τατιάνα Λύγαρη έχει να αντιμετωπίσει το άγχος της προετοιμασίας, μελετώντας την Καρένινα στην ελληνική μετάφραση της **Παυλίννας Γαλανοπούλου** και ξέροντας καλά πόσο δύσκολο είναι το ότι **«οι δικές μου ατάκες δεν θα προκύπτουν από τις ατάκες του συναδέλφου μου, γιατί απλούστατα δεν θα καταλαβαίνω τι λέει...**

Οι τρεις βασικοί συντελεστές της **«Άννας Καρένινα»**: ο **Αλεξάντερ Τσοούκοφ** («Καρένιν»), η **Βέρα Εφρέμοβα** και η **Τατιάνα Λύγαρη**

«Με ρώτησαν και στη συνέντευξη που έδωσα στην "Κοσμοδόξαγια Πράβντα" για το πόσο δύσκολο είναι το εγχείρημα. Τους απάντησα ό,τι μου είχαν πει οι ίδιοι οι Ρώσοι, που πιστεύουν πολύ στη δύναμη και την επικοινωνία της ψυχής: "Η Τέχνη οφείλει να μην έχει σύνορα. Στην Τέχνη η μόνη γλώσσα που μιλιέται είναι η γλώσσα της ψυχής"».

Το άγχος υπέρβασης της γλώσσας δεν είναι το μόνο για την ηθοποιό, που λέει ότι ζει αυτό τον καιρό σε μια «σχιζοφρενική» κατάσταση. Προτιμώνας να είναι «μονογαμική» στη δουλειά της, έχει διχαστεί ανάμεσα στην Καρένινα και την τηλεοπτική Μάρθα της **«Ενοχής αγάπης»**. Ετσι, μετά τα πρωινά γυρίσματα στην Παιανία γυρνά στο σπίτι της, δεν πολυβγαίνει, δεν πολυβλέπει τηλεόραση, γράφει («μ' αρέσει από τα ταξίδια μου να γράφω οδοιπορικά. Τις εικόνες της Ρωσίας τις έχω ήδη περάσει»), πίνει τσάι, ακούει μουσική: «Αφιερώνομαι εκεί. Φυλάω τον εαυτό μου και το μυαλό μου σε νοερή επαφή με το κλίμα, τους ανθρώπους, ζω τη ρωσική εποχή μου...»

«Ξέρεις, είχα πάντα μια "υπόγεια" σχέση μ' αυτή τη χώρα. Αισθανόμουν ότι με συνδέουν κάποια νήματα, κι επειδή πιστεύω στη μετεμψύχωση θα 'λεγα ότι ίσως είχα ζήσει

μια άλλη ζωή εκεί. Μου είναι όλα γνωστά, αναγνωρίσιμα. Είναι περιέργο το γεγονός ότι μέχρι τώρα δεν έχω παίξει ρωσικό έργο. Δεκάξι χρόνια θητεία στο χώρο και δεν συνάντησα έναν Τσέχοφ στο δρόμο μου. Κι όμως νομίζω ότι γεννήθηκα Νίνα και μεγαλώνω Αρκάντινα».

«Θα μπορούσα να ήμουν εγώ»

Όσο για την Καρένινα: «Νομίζω ότι μου πηγαίνει ο ρόλος. Εκείνη είναι μια γυναίκα αρκετά θηλυκή, αρκετά μητρική, ήρεμη, με προσωπικότητα, με αξιοπρέπεια, σοβαρή, που υπολογίζει τον περίγυρο, την κοινωνία στην οποία ζει», λέει. Και προσθέτει: **«Με θράσος λέω ότι θα μπορούσα να ήμουν κι εγώ».**

Το λέει ίσως γιατί όπως λίγο αργότερα θα πει η «Άννα Καρένινα» Βρίσκει την Τατιάνα Λύγαρη να διανύει «μια "χρυσή 10ετία". **Με τα ταξίδια, με τα θιβλία, έχω ωριμάσει, έχω γεμίσει, έχω να προσφέρω».** Εξηγεί: **«Είμαι σαν ώριμο φρούτο που ήρθε η ώρα του να το φας.** Ξεκίνησα πολύ μικρή και αισθάνομαι ότι κατάφερα τα πάντα μόνη μου. Δεν μου προσφέρθηκε τίποτε απολύτως, εκτός από ένα μεγάλο μερίδιο τύχης. Δεν μου χαρίστηκαν άνθρωποι και καταστάσεις, και το γεγονός ότι κατάφερα να μη χάνω τον εαυτό μου μέσα σ' αυτό το επάγγελμα, αλλά ίσα ίσα να τον οικοδομήσω, με κάνει περήφανα. Και βέβαια ώριμη».

«Δεν μιλάω γενικά. Νιώθω όμως ότι **"ξέρω"**. Μπορώ να αναγνωρίσω κάτι, να αποποιηθώ κάτι, να αποδεχτώ κάτι κι όλα αυτά εν γνώσει μου.»

«Εξάλλου, όταν φτάσεις στην ηλικία που μπορείς να συνειδητοποιήσεις το χαμένο χρόνο, μπορείς να κερδίσεις και τον μελλοντικό, καταλήγει. Και προσθέτει γελώντας πονηρά: «Στους άνδρες αυτή η συνειδητοποίηση έρχεται πολύ αργότερα. "Η δεν έρχεται ποτέ».